

Voor welke patiënten met een depressie is CGT of psychodynamische therapie effectiever?

ARTIKEL

LITERATUUR

- Driessen E, Smits N, Dekker JJM, Peen J, Don FJ, Kool S, Westra D, Hendriksen M, Cuijpers P, Van HL. Differential efficacy of cognitive behavioral therapy and psychodynamic therapy for major depression: a study of prescriptive factors. *Psychol Med* 2016; 46: 731-44.

AUTEUR

ELLEN DRIESSEN

E-mail: e.driessen@vu.nl

Waarom dit onderzoek?

Ondanks de duidelijk verschillende theoretische achtergronden, worden er over het algemeen geen significante effectiviteitsverschillen gevonden tussen cognitieve gedragstherapie (CGT) en kortdurende psychodynamische therapie voor depressie in gerandomiseerd onderzoek onder grotere patiëntenpopulaties. Het is echter niet bekend of er subgroepen patiënten zijn voor wie een van beide therapieën wel duidelijk beter werkt. Als dit zo is, zouden deze patiëntkenmerken wellicht gebruikt kunnen worden bij een betere toewijzing van behandeling.

Onderzoeksvraag

Zijn er subgroepen patiënten met een depressieve stoornis voor wie CGT en kortdurende psychodynamische therapie verschillen in effectiviteit?

Hoe werd dit onderzocht?

Wij vergeleken de effectiviteit van CGT en kortdurende psychodynamische steungevende psychotherapie (KPSP) onder ambulante volwassen patiënten met een depressieve stoornis in een gerandomiseerd onderzoek, waarbij patiënten met ernstige depressieve klachten tevens werden behandeld met antidepressiva. Vervolgens trachtten we post-hoc met *model-based recursive partitioning*-analyses subgroepen patiënten te identificeren voor wie KPSP dan wel CGT effectiever zou zijn.

Belangrijkste resultaten

Onder de 233 patiënten van wie een voor- en nameting beschikbaar waren, werden geen significante effectiviteitsverschillen tussen de behandelcondities gevonden. Echter, er bleek inderdaad sprake van differentiële effectiviteit binnen bepaalde subgroepen van patiënten. KPSP werd effectiever bevonden dan CGT in de groep patiënten met matige depressieve klachten die enkel met psychotherapie behandeld werden en bij aanvang van de behandeling relatief weinig comorbide angstklachten rapporteerden ($d = -0,40$). KPSP werd eveneens effectiever bevonden dan CGT in de groep patiënten met ernstige depressieve klachten die met zowel psychotherapie als antidepressiva behandeld werden en bij wie de depressie een jaar of langer duurde ($d = -0,31$), terwijl CGT effectiever bleek voor zulke patiënten met een episodeduur korter dan een jaar ($d = 0,83$).

Consequenties voor de praktijk

Deze bevindingen komen voort uit post-hocanalyses en moeten gevalideerd worden voordat ze gebruikt kunnen worden bij de toewijzing van een psychologische behandeling aan patiënten met een depressie. Ze suggereren echter dat kennis van dergelijke factoren de efficiëntie van psychologische behandelingen voor depressie zou kunnen vergroten. Onderzoek naar differentiële effectiviteit zou daarom routinematig deel uit moeten maken van toekomstige klinische studies en comorbide angstklachten en episodeduur zouden stratificatievariabelen moeten vormen in toekomstig gerandomiseerd onderzoek naar CGT en kortdurende psychodynamische therapie bij depressie.